

Bagagecheck

Vanuit welk referentiekader redeneer je bij cliënten met grensoverschrijdend gedrag? De bagage die wij zelf hebben om moeilijkheden te overwinnen, is anders dan de bagage van de cliënt. In deze werkvorm bekijken we hoe onze eigen veerkracht ons beeld kleurt.

Werkvorm
voor behandelteams in de GGZ

Praktisch

- Houd een timer bij de hand. Elke stap duurt 15 minuten.
- Neem papier en schrijfmateriaal mee of vraag dit aan de deelnemers.

1 Inleefoefening

Deze inleefoefening doet iedereen voor zichzelf. Je hoeft niets te delen wat je niet wilt.

- Bedenk een situatie uit de afgelopen tijd waarin het moeilijk voor je was om jezelf goed staande te houden. Privé, of op je werk. Schrijf de situatie in steekwoorden op.
 - *Bijvoorbeeld: corona-situatie, ik heb een partner met een kwetsbare gezondheid, ben bang, voel dreiging, voel onzekerheid.*
- Bedenk met welke bagage je hebt geprobeerd je staande te houden. Welke vaardigheden hielpen je? En welke krachten of hulpbronnen? Schrijf ook dit in steekwoorden op.
 - *Bijvoorbeeld: Een fijn huis, vrienden en familie om ons heen (op afstand), kon thuis doorwerken, partner en ik kunnen goed samen zijn, online sportlessen kunnen volgen, veel gelezen over covid en ontwikkelingen gevolgd.*

De cliënten met wie wij werken hebben vaak niet de hulpbronnen waar wij op kunnen rekenen. Hoe zou het voor ons zijn, als we een heel andere bagage hadden?

- Lees de volgende punten voor. Elke deelnemer streept na elk punt de eigen hulpbronnen door, die daarmee te maken hebben. Geef hier steeds even tijd voor.
 - Cliënten zijn vaak opgegroeid in armoede, met schulden, zonder financiële reserves. Streep alle hulpbronnen weg die te maken hebben met **geld of bezit**.
 - Cliënten zijn vaak niet veilig gehecht en hebben vaak geen goede relatie met hun ouders en familie. Streep alles uit jouw lijstje weg dat te maken heeft met **steun van familie**.
 - Cliënten hebben vaak minder cognitieve bagage. Streep alles weg dat te maken heeft met jouw **cognitieve vermogens**.
 - Cliënten hebben vaak minder sociale vaardigheden en sociaal kapitaal, zijn onhandiger in contact. Streep alles weg dat te maken heeft met jouw **sociale handigheid**.
 - Cliënten hebben vaak minder metacognitieve vaardigheden, zoals plannen en organiseren. Streep alles weg dat te maken heeft met jouw **metacognitieve vaardigheden**.
 - Cliënten hebben vaak minder emotionele vaardigheden zoals empathie en geduld. Streep alles weg dat te maken heeft met jouw **emotionele vaardigheden**.
- Kijk naar jouw lijstje: wat blijft er over?
- Bespreek met elkaar: wat leert deze inleefoefening ons?

2 Samen bekijken

Afhankelijk van de groepsgrootte kun je deze en de volgende stap plenair doen of in kleine groepjes. Bepaal samen op welke cliënt jullie in de volgende vragen willen inzoomen.

- Bedenk een recente situatie waarin de cliënt het moeilijk had, of jullie het als team het moeilijk hadden met het gedrag van de cliënt. Denk na over de bagage – de krachten, hulpbronnen of vaardigheden – waarmee hij of zij zich heeft geprobeerd staande te houden. Zoek naar zoveel mogelijk lichtpuntjes, naar wat ondanks alles positief is. Deze vragen kunnen helpen:

- o Wat zijn logische redenen waarom de cliënt zich op deze manier gedraagt?
- o Kun je – in het licht van de ontbrekende bagage – het gedrag verklaren?
- o Als je er zo naar kijkt, zijn er dan positieve aspecten die je eerder misschien over het hoofd hebt gezien?
- o Wat is misschien wel heel knap of bewonderenswaardig?

3 Versterken van positieve punten

- Bedenk vervolgens wat jij (nog meer) zou kunnen doen om:
 - o de krachten bij de cliënt te versterken en beter te benutten. Hoe kunnen de kwaliteiten die je in stap 2 hebt ontdekt de cliënt nog beter helpen?
 - o compensatie te bieden voor de bagage die de cliënt mist. Hoe kunnen de krachtbronnen die missen gecompenseerd of alsnog versterkt worden?
 - o er vanuit de positie van de ‘vertrouwde ander’ nog meer voor de cliënt te zijn. Hoe kunnen we, vanuit begrip voor het gebrek aan hulpbronnen, er voor de cliënt zijn?

2 Reflectie en afspraken

Bekijk met elkaar de opbrengsten van deze inleefoefening. Bespreek met elkaar:

- Wat heeft deze werkvorm ons opgeleverd?
- Wat willen we vasthouden in ons handelen?
- Hoe willen we hiermee verder?
- Hoe en wanneer komen we hierop terug?